ЗМІСТ

Нормативний помічник нотаріуса 2024

Подивитись анотацію та купити на **jurkniga.ua**

Анотація

Посібник розрахований на нотаріусів, осіб, які мають намір складати кваліфікаційний іспит для отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, працівників Міністерства юстиції України та його територіальних органів, адвокатів, суб'єктів підприємницької діяльності, а також студентів вищих учбових закладів, які готують фахівців в галузі права.

НОРМАТИВНИЙ ПОМІЧНИК НОТАРІУСА 2024

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

СТАНОМ НА 19 СІЧНЯ 2024 РОКУ

«Центр учбової літератури»
Київ – 2024

УДК 347.961(477)
Н 85

Упорядники:
Чижмарь Катерина Іванівна – доктор юридичних наук, доцент, заслужений юрист України;
Журавльов Дмитро Володимирович – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
Пляшко Юлія Анатоліївна – помічник упорядників, адвокат України.

Нормативний помічник нотаріуса 2024. Станом на 19 січня 2024 р.
Н 85 практичний посібник. – К. : «Центр учбової літератури», 2024. – 824 с.

ISBN 978-611-01-2859-9

Посібник розрахований на нотаріусів, осіб, які мають намір складати кваліфікаційний іспит для отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, працівників Міністерства юстиції України та його територіальних органів, адвокатів, суб'єктів підприємницької діяльності, а також студентів вищих учбових закладів, які готують фахівців в галузі права.

УДК 347.961(477)

ISBN 978-611-01-2859-9

© Центр учбової літератури., 2024.

ВСТУПНЕ СЛОВО

Шановні колеги!

Цей збірник нормативних актів було упорядковано та підготовлено з метою забезпечення, в першу чергу, нотаріусів та фахівців в галузі права найсучаснішою нормативною базою у сфері нотаріату, державної реєстрації прав на нерухоме майно та їх обтяжень, реєстрації бізнесу, для зручності та використання в практичній роботі.

Як зазначив в ході круглого столу у Верховній Раді України Міністр юстиції України Павло Петренко:

«Нотаріальна спільнота – це дуже потужна спільнота, яка інституційно і кваліфіковано готова надавати якісний сервіс». Головним завданням реформи Міністр назвав демонополізацію послуг з реєстрації прав та бізнесу, аби українці самі могли обирати, де вони отримуватимуть цю послугу швидше і якісніше. «Якщо в тому чи іншому містечку мер міста погано виконує свої обов'язки, жителі цього міста не будуть «заручниками» ситуації, вони зможуть отримати якісний сервіс у нотаріусів, у акредитованого суб'єкта або за принципом екстериторіальності у межах області або всієї України».

На сьогодні нотаріус є не лише високопрофесійним юристом, правовим гарантом і захисником прав та законних інтересів фізичних та юридичних осіб, а й професіоналом як у питаннях державної реєстрації прав, так і в процедурі виникнення та переходу речових прав на не- рухомість. Додаткові повноваження нотаріусів дозволять створити професійне конкурентне середовище між суб'єктами надання послуг у сфері державної реєстрації прав та покращить якість надання таких послуг.

Автори та упорядники збірника впевнені, що рекомендації та практичні поради допоможуть опанувати та швидко засвоїти прийняті нововведення, які ви, колеги, на високому рівні будете застосовувати у своїй професійній діяльності.

Директор
Департаменту з питань нотаріату
Міністерства юстиції України **О. А. Мартинюк**

ВВЕДЕННЯ

Нотаріат в Україні представляє собою систему органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Спеціальним законом, який встановлює порядок правового регулювання діяльності нотаріату в Україні, є Закон України №3425-XII від 02 вересня 1993 року «Про нотаріат», який був введений в дію 01 січня 1994 року відповідно до постанови Верховної Ради України №3426-XII від 02 вересня 1993 року.

Крім Закону №3425-XII, законодавство у сфері регулювання нотаріальних та пов'язаних з ним відносин складають, зокрема:

— Цивільний кодекс України, Сімейний кодекс України, Податковий кодекс України, Земельний кодекс України;

— закони України: №1952-IV від 01 липня 2004 року «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень»; №755-IV від 15 травня 2003 року «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб підприємців та громадських формувань»; №2654-XII від 02 жовтня 1992 року «Про заставу»; №898-IV від 05 червня 2003 року «Про іпотеку»; №723/97-ВР від 16 грудня 1997 року «Про фінансовий лізинг»; № 5479-VI від 06 листопада 2012 року «Про аграрні розписки»; №1378-IV від 11 грудня 2003 року «Про оцінку земель»; №1953-III від 14 вересня 2000 року «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва»; №2709-IV від 23 червня 2005 року «Про міжнародне приватне право»; №1702-VII від 14 жовтня 2014 року «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

— Указ Президента України №762/98 від 10 липня 1998 року «Про впорядкування справляння плати за вчинення нотаріальних дій»;

— Декрет Кабінету Міністрів України №7-93 від 21 січня 1993 року «Про державне мито»;

— постанови Кабінету Міністрів України: №637 від 28 червня 1997 року «Про порядок передачі у приватну власність громадян незавершених будівництвом будинків садибного типу»; №1172 від 29 червня 1999 року «Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів»; №812 від 05 серпня 2009 року «Про затвердження Порядку витрачання, зберігання, обігу спеціальних бланків нотаріальних документів і звітності про їх використання та опису і зразка такого бланка»; №491 від 11 травня 2011 року «Про затвердження Порядку державної реєстрації заповітів і спадкових договорів у Спадковому реєстрі»; №923 від 31 серпня 2011 року «Про затвердження Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату»; №457 від 24 червня 2015 року «Деякі питання надання нотаріусам доступу до Державного земельного кадастру»; №624 від 19 серпня 2015 року «Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса»; №205 від 21 березня 2016 року «Деякі питання ведення Державного земельного кадастру»; №260 від 25 березня 2016 року «Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників», якою затверджені Порядок доступу посадових осіб органів державної влади, органів місцевого самоврядування, адвокатів, нотаріусів до Єдиного державного реєстру Міністерства внутрішніх справ стосовно зареєстрованих транспортних засобів та їх власників, Порядок надання фізичним та юридичним особам інформації з Єдиного державного реєстру Міністерства внутрішніх справ стосовно зареєстрованих транспортних засобів та форма запиту про надання витягу з Єдиного державного реєстру Міністерства внутрішніх справ стосовно зареєстрованих транспортних засобів.

Суттєве значення для нотаріальної діяльності мають норми міжнародних договорів, які регулюють порядок надання правової допомоги, зокрема регулюють питання оформлення спадкових прав, вжиття заходів щодо охорони спадкового майна, звільнення від консульської легалізації.

Нотаріуси відповідно до законодавства України, міжнародних договорів застосовують норми іноземного права.

Нотаріуси приймають документи, складені відповідно до вимог іноземного права, а також вчиняють посвідчувальні написи за формою, передбаченою іноземним законодавством, якщо це не суперечить законодавству України.

Дії, пов'язані з охороною майна, що залишилося після смерті іноземного громадянина на території України, або майна, яке належить одержати іноземному громадянину після смерті громадянина України, а також з видачею свідоцтва про право на спадщину щодо такого майна, здійснюються відповідно до законодавства України.

Документи, які складено за кордоном з участю іноземних властей або які від них виходять, приймаються нотаріусами за умови їх легалізації органами Міністерства закордонних справ України. Без легалізації такі документи приймаються нотаріусами у тих випадках, коли це передбачено законодавством України, міжнародними договорами, в яких бере участь Україна.

Нотаріуси забезпечують докази, необхідні для ведення справ в органах іноземних держав. Порядок зносин нотаріусів з іноземними органами юстиції визначається законодавством України, міжнародними договорами.

Двосторонні міжнародні договори у сфері міжнародно-правового співробітництва

Назва договору	Дата підписання	Дата ратифікації	Дата набуття чинності
Договір між Україною і Китайською Народною Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах	31.10.1992р.	05.02.1993р.	19.01.1994р.
Договір між Україною і Республікою Польща про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах	24.05.1993р.	04.02.1994р.	14.08.1994р.
Договір між Україною і Литовською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах	07.07.1993р.	17.12.1993р.	20.11.1994р.
Договір між Україною і Республікою Молдова про правову допомогу та правові відносини у цивільних і кримінальних справах	13.12.1993р.	10.11.1994р.	24.05.1995р.
Договір між Україною і Естонською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах	15.02.1995р.	22.11.1995р.	17.05.1996р.
Договір між Україною і Республікою Грузія про правову допомогу та правові відносини у цивільних та кримінальних справах	09.01.1995р.	22.11.1995р.	05.12.1996р.
Договір між Україною і Латвійською Республікою про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах	23.05.1995р.	22.11.1995р.	12.07.1996р.
Договір між Україною і Монголією про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах	27.06.1995р.	01.11.1996р.	01.08.2002р.
Договір між Україною і Республікою Узбекистан про правову допомогу і правові відносини у цивільних і сімейних справах	19.02.1998р.	05.11.1998р.	19.06.1999р.
Договір між Україною та Соціалістичною Республікою В`єтнам про правову допомогу і правові відносини у цивільних та кримінальних справах	06.04.2000р.	02.11.2000р.	18.08.2002р.
Договір між Україною та Республікою Македонія про правову допомогу в цивільних справах	10.04.2000р.	02.11.2000р.	20.06.2003р.
Угода між Україною та Турецькою Республікою про правову допомогу та співробітництво у цивільних справах	23.11.2000р.	05.07.2001р.	02.05.2004р.
Договір між Україною і Чеською Республікою про правову допомогу і правові відносини у цивільних справах	28.05.2001р.	10.01.2002р.	08.11.2002р.
Договір між Україною та Угорською Республікою про правову допомогу в цивільних справах	02.08.2001р.	10.01.2002р.	08.03.2002р.
Договір між Україною і Румунією про правову допомогу та правові відносини в цивільних справах	30.01.2002р.	07.09.2005р.	30.10.2006
Угода між Україною та Грецькою Республікою про правову допомогу в цивільних справах	02.07.2002р.	22.11.2002р.	27.01.2007

Назва договору	Дата підписання	Дата ратифікації	Дата набуття чинності
Договір між Україною і Республікою Куба про правові відносини та правову допомогу в цивільних і кримінальних справах	27.03.2003р.	10.12.2003р.	—
Договір між Україною та Корейською Народно-Демократичною Республікою про правову допомогу в цивільних та кримінальних справах	13.10.2003р.	04.06.2004р.	17.12.2004р.
Договір між Україною та Ісламською Республікою Іран про правові відносини та правову допомогу у цивільних і кримінальних справах	11.05.2004р.	07.09.2005р.	—
Договір між Україною та Республікою Болгарія про правову допомогу в цивільних справах	21.05.2004р.	22.09.2005р.	29.12.2005р.
Угода між Україною та Республікою Кіпр про правову допомогу в цивільних справах	06.09.2004	22.09.2005р.	18.03.2006р.

Двосторонні міжнародні договори колишнього СРСР, що застосовуються у порядку правонаступництва

Згідно із Законом України №1543-XII від 12 вересня 1991 року «Про правонаступництво України» та положеннями Віденської конвенції про правонаступництво держав щодо договорів (1978 рік), у порядку правонаступництва застосовуються наступні двосторонні міжнародні договори колишнього СРСР:

— Угода між СРСР і Австрійською Республікою з питань цивільного процесу (1970 рік);

— Договір між СРСР і Фінляндською Республікою про правовий захист та правову допомогу у цивільних, сімейних і кримінальних справах (1978 рік);

— Договір між СРСР і Алжирською Народною Демократичною Республікою про взаємне надання правової допомоги (1982 рік);

— Договір між СРСР і Народною Демократичною Республікою Ємен про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах (1986 рік);

— Договір між СРСР і Федеративною Народною Республікою Югославією про правову допомогу у цивільних, сімейних і кримінальних справах (1962 рік);

— Конвенція між СРСР і Італійською Республікою про правову допомогу у цивільних справах №4210 (1979 рік).

На сьогодні також відсутні заперечення щодо застосування таких договорів:

— Договір між СРСР і Народною Республікою Албанією про надання правової допомоги у цивільних, шлюбно-сімейних та кримінальних справах (1958 рік);

— Договір про взаємне надання правової допомоги між СРСР та Іракською Республікою (1973 рік);

— Договір між СРСР та Туніською Республікою про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах(1984р.).

Шляхом обміну нотами оформлено правонаступництво України по наступним міжнародним договорам колишнього СРСР:

— Угода між СРСР і Австрійською Республікою з питань цивільного процесу (1970 рік);

— Договір між СРСР і Фінляндською Республікою про правовий захист та правову допомогу у цивільних, сімейних і кримінальних справах (1978 рік);

— Договір між СРСР і Алжирською Народною Демократичною Республікою про взаємне надання правової допомоги (1982 рік);

— Договір між СРСР і Республікою Кіпр про правову допомогу у цивільних та кримінальних справах (1984 рік).

Багатосторонні міжнародні договори у сфері міжнародно-правового співробітництва

Назва договору	Дата укладення	Дата підписання Україною	Дата ратифікації або приєднання	Дата набуття чинності для України
Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах (м. Мінськ)	22.01.1993р.	22.01.1993р.	10.11.1994р.	14.04.1995р.
Протокол до Конвенції про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах	28.03.1997р.	28.03.1997р.	03.03.1998р.	17.09.1999р.
Конвенція про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних та кримінальних справах (м. Кишинів)	07.10.2002р.	07.10.2002р.	—	—
Гаазька конвенція з питань цивільного процесу	01.03.1954р.			26.07.1967р.
Гаазька конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів	05.10.1961р.		10.01.2002р.	22.12.2003р.
Конвенція про запровадження системи реєстрації заповітів	16.05.1972р.		10.07.2010р.	31.12.2010р.

Важливе місце в формуванні та реалізації державної політики в сфері нотаріату належить Міністерству юстиції України, до основних завдань якого, крім інших визначених відповідно до указу Президента України №395/2011 від 06 квітня 2011 року та постанови Кабінету Міністрів України №228 від 02 липня 2014 року завдань, відноситься:

— організація роботи нотаріату;

— протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму (щодо нотаріусів, адвокатів та інших осіб, які надають юридичні послуги);

— інформування Державної служби фінансового моніторингу України про дотримання суб'єктами первинного фінансового моніторингу — нотаріусами, адвокатами та іншими особами, які надають юридичні послуги, вимог законодавства у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму, в тому числі про виявлені порушення та заходи, вжиті для їх усунення;

— здійснення державного регулювання нотаріальної діяльності, зокрема: встановлення умов допуску громадян до її провадження; здійснення контролю за організацією нотаріату; керівництво державними нотаріальними конторами, перевірка організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства; перевірка разом з Державною реєстраційною службою України нотаріусів як спеціальних суб'єктів, на яких покладено функції державного реєстратора; видання та анулювання в установленому законом порядку свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, встановлення порядку виготовлення та знищення печатки приватного нотаріуса, вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса; затвердження порядку проведення перевірки організації нотаріальної діяльності державних і приватних нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства, порядку підвищення кваліфікації працівників органів нотаріату, нотаріусів та помічників нотаріусів; встановлення правил професійної етики нотаріусів; здійснення аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності; узагальнення та регулювання нотаріальної практики; підготовка для нотаріусів роз'яснення з питань, що належать до компетенції Міністерства юстиції України; забезпечення разом з Державною реєстраційною службою України надання нотаріусам методичної допомоги у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень;

— забезпечення ведення Єдиного реєстру спеціальних бланків нотаріальних документів, Єдиного реєстру нотаріусів, Державного реєстру обтяжень рухомого майна, Спадкового реєстру, Єдиного реєстру довіреностей;

— забезпечення надання методологічної, методичної та іншої допомоги суб'єктам первинного фінансового моніторингу — нотаріусам, адвокатам та іншим особам, які надають юридичні послуги.

До актів Міністерства юстиції України з питань здійснення нотаріальної діяльності відносяться:

— накази: від 17 лютого 2014 року №357/5 «Про затвердження Порядку проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріа-

льної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства»; від 22 лютого 2012 року №296/5 «Про затвердження Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України»; від 22 березня 2011 року №871/5 «Про затвердження Положення про порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності та заміщення приватного нотаріуса»; від 23 березня 2011 року №888/5 «Про затвердження Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності»; від 08 червня 2011 року №1529/5 «Про затвердження форми звітності №1-нотаріат (річна) «Звіт про роботу державних та приватних нотаріусів»; від 24 грудня 2010 року № 3290/5 «Про затвердження Концепції реформування органів нотаріату в Україні»; від 22 грудня 2010 року №3253/5 «Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства»; від 16 вересня 2010 року №889/7 «Про створення Консультативно — методичної ради з питань нотаріату при Департаменті нотаріату, фінансового моніторингу юридичних послуг та реєстрації адвокатських об'єднань»; від 04 листопада 2009 року №2053/5 «Про організаційні заходи з постачання, зберігання, обігу, обліку спеціальних бланків нотаріальних документів і звітності про їх використання», яким затверджений Порядок ведення Єдиного реєстру спеціальних бланків нотаріальних документів; від 28 грудня 2006 року №111/5 «Про запровадження Єдиного реєстру довіреностей та внесення змін і доповнень до деяких нормативноправових актів Міністерства юстиції України»; від 27 лютого 2009 року №363/5 «Про забезпечення належної організації діяльності державних нотаріальних контор»; від 21 грудня 2009 року №2513/5 «Про затвердження Примірної номенклатури справ державного нотаріального архіву»; від 18 травня 2009 року №870/5 «Про затвердження Положення про державний нотаріальний архів»; від 24 грудня 2012 року №1924/5 «Про затвердження порядку виготовлення та знищення печатки приватного нотаріуса»; від 30 травня 2008 року №914/5 «Про поліпшення роботи з надання нотаріальних послуг населенню»; від 19 травня 2008 року №825/5 «Про створення Науковоекспертної ради з питань нотаріату при Міністерстві юстиції України».

Нотаріус — це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Нотаріусом може бути громадянин України, який має повну вищу юридичну освіту, володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менш як шість років, з них помічником нотаріуса або консультантом державної нотаріальної контори — не менш як три роки, склав кваліфікаційний іспит і отримав свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду.

Нотаріусу забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

Нотаріус не може займатися підприємницькою, адвокатською діяльністю, бути засновником адвокатських об'єднань, перебувати на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування, у штаті інших юридичних осіб, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім викладацької, наукової і творчої діяльності.

Реєстраційна справа приватного нотаріуса зберігається і ведеться відповідно Головним управлінням юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головними управліннями юстиції в областях, містах Києві та Севастополі.

Порядок та умови допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту, отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів, визначені:

— постановою Кабінету Міністрів України №102 від 22 лютого 1994 року «Про розмір плати за видачу свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю»;

— наказами Міністерства юстиції України: від 28 листопада 2014 року №2006/5 «Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг з видачі Міністерством юстиції України свідоцтва (повторного свідоцтва) про право на зайняття нотаріальною діяльністю»; від 28 серпня 2014 року №1422/5 «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів»; від 11 липня 2012 року №1043/5 «Про затвердження Порядку видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю»; від 28 липня 2011 року №1905/5 «Про затвердження Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату»; від 22 березня 2011 року №871/5 «Про затвердження Положення про порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності та заміщення приватного нотаріуса»; від 01

квітня 2013 року №596/5 «Про затвердження інформаційних та технологічних карток адміністративних послуг з видачі Міністерством юстиції України свідоцтва (повторного свідоцтва) про право на зайняття нотаріальною діяльністю, а також свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого (розпорядника майна, керуючого санацією, ліквідатора)».

З 01 січня 2013 року набрали чинності зміни до Закону України №1952-IV від 01 липня 2004 року «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», які полягають у тому, що державним реєстратором є нотаріус як спеціальний суб'єкт, на якого покладені функції державного реєстратора речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Метою прийнятих змін є спрощення процедури державної реєстрації речових прав, набутих за правочинами та виданими нотаріусами свідоцтвами про право на спадщину, запобігання порушення прав фізичних та юридичних осіб у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, гарантування належної та своєчасної реалізації цих прав, підвищення ефективності функціонування Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Забезпечення нотаріусом державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень за нотаріально посвідченим правочином, виданим свідоцтвом здійснюється шляхом реєстрації нотаріусом в єдиних та державних реєстрах відомостей про посвідчений ним правочин чи видане свідоцтво і подання заяви та всіх документів, необхідних для державної реєстрації речових прав та їх обтяжень.

Надаючи право державної реєстрації за нотаріально посвідченими правочинами та виданими свідоцтвами про право на спадщину, предметом яких є нерухоме майно нотаріусу, законодавець потурбувався про те, щоб ця послуга була прозорішою та гарантованою з юридичної точки зору.

Нотаріус може перевірити правильність оформлення документів на стадії посвідчення правочину чи видачі свідоцтва, попередити порушення прав та інтересів фізичних та юридичних осіб, забезпечити вірогідність внесення записів до Державного реєстру речових прав на нерухоме майно без помилок, тому що, посвідчуючи правочин чи видаючи свідоцтво, він дуже ретельно перевіряє всі реквізити документів і водночас вносить відповідні записи до Єдиних та Державних реєстрів тощо.

Крім того, державна реєстрація прав, їх обтяжень у результаті вчинення нотаріальної дії проводиться одночасно з її вчиненням відповідно до статті 15 Закону №1952-IV. Тобто нотаріальне посвідчення та реєстрація речового права здійснюються в один день, що дозволяє забезпечити належний рівень захисту гарантованих Конституцією України речових прав фізичних та юридичних осіб на нерухоме майно. Таким чином мінімізується кількість інстанцій, отримання інформації від яких необхідно для вчинення нотаріальних дій, та впроваджується принцип «єдиного вікна», коли нотаріус сам здійснює роботу з Державним реєстром речових прав на нерухоме майно шляхом отримання необхідних відомостей для вчинення нотаріальних дій з нерухомим майном та одночасним здійсненням процедури державної реєстрації речового права, що виникло внаслідок посвідчення правочинів чи видачею свідоцтва про право на спадщину, предметом яких є нерухоме майно.

Законодавець наділив нотаріуса окремими повноваженнями державного реєстратора прав на нерухоме майно, які виникають у результаті нотаріальних дій, а саме: нотаріус здійснює державну реєстрацію прав власності, реєстрація яких була проведена раніше, тобто до 01 січня 2013 року, а також здійснює державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно в результаті нотаріальної дії з такими об'єктами. Також нотаріусу безпосередньо при вчиненні нотаріальної дії надана можливість отримати витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

При реалізації вказаних функцій нотаріус як державний реєстратор:

— встановлює відповідність заявлених прав і поданих документів вимогам законодавства, а також відсутність суперечностей між заявленими та вже зареєстрованими правами на нерухоме майно та їх обтяженнями;

— приймає рішення про державну реєстрацію прав та їх обтяжень, про відмову в державній реєстрації, про її зупинення, внесення змін до Державного реєстру прав;

— відкриває та закриває розділи Державного реєстру прав, вносить до них відповідні записи;

— присвоює реєстраційний номер об'єкту нерухомого майна під час проведення державної реєстрації;

— надає інформацію з Державного реєстру прав або відмовляє в її наданні;

— у разі потреби вимагає подання передбачених законодавством додаткових документів, необхідних для державної реєстрації прав та їх обтяжень;

— під час проведення державної реєстрації прав, які виникли та зареєстровані в установленому порядку до 01 січня 2013 року, може запитувати необхідну інформацію та документи від уповноважених органів;

— здійснює інші повноваження, передбачені Законом №1952-IV.

Нотаріус під час вчинення нотаріальних дій з нерухомим майном, об'єктом незавершеного будівництва та під час здійснення функцій державного реєстратора прав на нерухоме майно має доступ та користується Державним реєстром речових прав на нерухоме майно, здійснює пошук у ньому відомостей про зареєстровані речові права на нерухоме майно, об'єкт незавершеного будівництва, обтяження таких прав та за його результатами формує витяг з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно, який залишається у справі державної нотаріальної контори чи приватного нотаріуса. Користування Державним реєстром речових прав на нерухоме майно здійснюється безпосередньо нотаріусом, який вчиняє відповідну нотаріальну дію та/або здійснює державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень.

Нотаріус під час вчинення нотаріальних дій та/або під час здійснення державної реєстрації речових прав на нерухоме майно щодо земельної ділянки має доступ та користується Державним земельним кадастром у порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України №457 від 24 червня 2015 року «Деякі питання надання нотаріусам доступу до Державного земельного кадастру». Нотаріус під час вчинення нотаріальних дій щодо земельної ділянки (крім посвідчення заповіту) та/або під час здійснення державної реєстрації речових прав на земельну ділянку здійснює пошук у Державному земельному кадастрі відомостей про зареєстровану земельну ділянку та за його результатами за допомогою програмного забезпечення Державного земельного кадастру формує витяг із Державного земельного кадастру про земельну ділянку, який підписує та посвідчує печаткою нотаріуса. Витяг залишається у справі державної нотаріальної контори чи приватного нотаріуса. Користування Державним земельним кадастром здійснюється безпосередньо нотаріусом, який вчиняє відповідну нотаріальну дію та/або здійснює державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно.

Відповідно до статей 1, 6 Закону України №755-IV від 15 травня 2003 року «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» нотаріус наряду з іншими суб'єктами державної реєстрації також є державним реєстратором юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань.

Нотаріус, як державний реєстратор:

— приймає документи;

— перевіряє документи на наявність підстав для зупинення розгляду документів;

— перевіряє документи на наявність підстав для відмови у державній реєстрації;

— проводить реєстраційну дію (у тому числі з урахуванням принципу мовчазної згоди) за відсутності підстав для зупинення розгляду документів та відмови у державній реєстрації шляхом внесення запису до Єдиного державного реєстру;

— веде Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань;

— веде реєстраційні справи;

— здійснює інші повноваження, передбачені цим Законом №755-IV.

Повномасштабне вторгнення на територію України військ Російської Федерації, яке розпочалося 24 лютого 2022 року, вносить масштабні корективи у всі без винятку сфери життя українців.

Попри те, що у багатьох областях точаться запеклі бої між ЗСУ і російськими загарбниками, мирні жителі потерпають від ворожих обстрілів, існують процеси, які навіть війна не може зупинити, відкласти на потім. До таких належить, зокрема, сфера нотаріальної діяльності. Українські нотаріуси під час дії воєнного стану в державі продовжують свою роботу з метою забезпечення потреб громадян у вчиненні нотаріальних дій.

За цілком офіційною інформацією від Міністерства юстиції України, в умовах воєнного стану державні та приватні нотаріуси України продовжують працювати. Вони вчиняють невідкладні нотаріальні дії (засвідчують довіреності, заповіти, засвідчують справжність підпису на заявах, заводять спадкові справи). Ця діяльність тимчасово не провадиться в місцевостях, де така можливість практично відсутня у зв'язку з веденням активних бойових дій чи окупації РФ.

В умовах війни нотаріуси позбавлені можливості повною мірою виконувати формальні вимоги закону щодо вчинення нотаріальних дій, які існували у мирний час. Кабінет Міністрів України досить оперативно відреагував на нові реалії та вже 28 лютого 2022 року затвердив постанову № 164 «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» (з наступними змінами). Це дозволяє нотаріусам виконувати свої обов'язки на легальній основі з урахуванням специфіки воєнного стану в державі.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про нотаріат

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 39, ст.383)

{Вводиться в дію Постановою ВР
№ 3426-XII від 02.09.93, ВВР, 1993, № 39, ст.384}
{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 210/98-ВР від 24.03.98, ВВР, 1998, № 35, ст.241
№ 1709-III від 11.05.2000, ВВР, 2000, № 32, ст.257
№ 2056-III від 19.10.2000, ВВР, 2000, № 50, ст.436
№ 2921-III від 10.01.2002, ВВР, 2002, № 16, ст.114
№ 762-IV від 15.05.2003, ВВР, 2003, № 30, ст.247
№ 980-IV від 19.06.2003, ВВР, 2004, № 2, ст.6
№ 1255-IV від 18.11.2003, ВВР, 2004, № 11, ст.140
№ 2798-IV від 06.09.2005, ВВР, 2005, № 42, ст.464
№ 3201-IV від 15.12.2005, ВВР, 2006, № 13, ст.110
№ 3538-IV від 15.03.2006, ВВР, 2006, № 35, ст.295
№ 614-VI від 01.10.2008, ВВР, 2009, № 13, ст.161
№ 1054-VI від 03.03.2009, ВВР, 2009, № 29, ст.392
№ 1254-VI від 14.04.2009, ВВР, 2009, № 36-37, ст.511
№ 1276-VI від 16.04.2009, ВВР, 2009, № 38, ст.535
№ 2398-VI від 01.07.2010, ВВР, 2010, № 38, ст.509
№ 2527-VI від 21.09.2010, ВВР, 2011, № 5, ст.29
№ 2677-VI від 04.11.2010, ВВР, 2011, № 19-20, ст.142
№ 3205-VI від 07.04.2011, ВВР, 2011, № 41, ст.413
№ 3271-VI від 21.04.2011, ВВР, 2011, № 44, ст.460
№ 4314-VI від 12.01.2012, ВВР, 2012, № 40, ст.475
№ 4652-VI від 13.04.2012, ВВР, 2013, № 21, ст.208
№ 4709-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 7, ст.65
№ 4711-VI від 17.05.2012, ВВР, 2013, № 14, ст.89
№ 5029-VI від 03.07.2012, ВВР, 2013, № 23, ст.218
№ 5037-VI від 04.07.2012, ВВР, 2013, № 23, ст.224
№ 5208-VI від 06.09.2012, ВВР, 2013, № 33, ст.436
№ 5410-VI від 02.10.2012, ВВР, 2013, № 42, ст.586
№ 5492-VI від 20.11.2012, ВВР, 2013, № 51, ст.716
№ 224-VII від 14.05.2013, ВВР, 2014, № 11, ст.132
№ 406-VII від 04.07.2013, ВВР, 2014, № 20-21, ст.712
№ 1206-VII від 15.04.2014, ВВР, 2014, № 24, ст.885
№ 1219-VII від 16.04.2014, ВВР, 2014, № 23, ст.876
№ 1702-VII від 14.10.2014, ВВР, 2014, № 50-51, ст.2057
№ 1709-VII від 20.10.2014, ВВР, 2015, № 1, ст.2
№ 247-VIII від 05.03.2015, ВВР, 2015, № 21, ст.141
№ 834-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 1, ст.9
№ 835-VIII від 26.11.2015, ВВР, 2016, № 2, ст.17
№ 901-VIII від 23.12.2015, ВВР, 2016, № 4, ст.44
№ 1404-VIII від 02.06.2016, ВВР, 2016, № 30, ст.542
№ 1666-VIII від 06.10.2016, ВВР, 2016, № 47, ст.800
№ 1983-VIII від 23.03.2017, ВВР, 2017, № 25, ст.289

№ 2148-VIII від 03.10.2017, ВВР, 2017, № 40-41, ст.383
№ 2275-VIII від 06.02.2018, ВВР, 2018, № 13, ст.69
№ 2443-VIII від 22.05.2018, ВВР, 2018, № 33, ст.250
№ 2475-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 36, ст.272
№ 2478-VIII від 03.07.2018, ВВР, 2018, № 46, ст.368
№ 2704-VIII від 25.04.2019, ВВР, 2019, № 21, ст.81
№ 132-IX від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.299
№ 140-IX від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст.311
№ 159-IX від 03.10.2019, ВВР, 2019, № 47, ст.312
№ 199-IX від 17.10.2019, ВВР, 2019, № 51, ст.377
№ 340-IX від 05.12.2019, ВВР, 2020, № 12, ст.66
№ 440-IX від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188
№ 552-IX від 31.03.2020, ВВР, 2020, № 20, ст.142
№ 590-IX від 13.05.2020, ВВР, 2020, № 40, ст.314
№ 720-IX від 17.06.2020, ВВР, 2020, № 47, ст.408}
{Щодо визнання конституційними окремих положень див. Рішення Конституційного Суду України № 7-р(I)/2020 від 01.07.2020}
{Із змінами, внесеними згідно із Законами
№ 775-IX від 14.07.2020, ВВР, 2020, № 48, ст.433
№ 1217-IX від 05.02.2021, ВВР, 2021, № 19, ст.171
№ 1618-IX від 01.07.2021, ВВР, 2021, № 45, ст.361
№ 1666-IX від 15.07.2021, ВВР, 2021, № 40, ст.335 - вводиться в дію з 01.01.2022
№ 1875-IX від 16.11.2021, ВВР, 2022, № 7, ст.51
№ 1892-IX від 17.11.2021 - щодо набрання чинності див. пункт 1 розділу II
№ 1909-IX від 18.11.2021
№ 2468-IX від 28.07.2022
№ 2518-IX від 15.08.2022
№ 2571-IX від 06.09.2022
№ 2719-IX від 03.11.2022
№ 2801-IX від 01.12.2022
№ 2923-IX від 23.02.2023
№ 3037-IX від 11.04.2023
№ 3295-IX від 09.08.2023}
{У тексті Закону: слова "нотаріус та інша посадова особа" і "нотаріус чи інша посадова особа" в усіх відмінках і числах замінено словами "нотаріус або посадова особа" у відповідному відмінку і числі; слова "управління юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій" в усіх відмінках і числах замінено словами "Головне управління юстиції Міністерства юстиції України в Автономній Республіці Крим, головні управління юстиції в областях, містах Києві та Севастополі" у відповідному відмінку; слова "посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів" в усіх відмінках і числах замінено словами "посадова особа органу місцевого самоврядування" у відповідному відмінку і числі згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

Розділ I
НОТАРІАТ В УКРАЇНІ

ГЛАВА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття нотаріату. Органи і особи, які вчиняють нотаріальні дії

{Назва статті 1 в редакції Закону № 614-VI від 01.10.2008}

Нотаріат в Україні – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Вчинення нотаріальних дій в Україні покладається на нотаріусів, які працюють в державних нотаріальних конторах, державних нотаріальних архівах (державні нотаріуси) або займаються приватною нотаріальною діяльністю (приватні нотаріуси).

На нотаріусів, які працюють у державних нотаріальних конторах або займаються приватною нотаріальною діяльністю, законом може бути покладено вчинення інших дій, відмінних від нотаріальних, з метою надання їм юридичної вірогідності. Нотаріуси можуть проводити медіацію у порядку, визначеному законом, за умови проходження ними базової підготовки медіатора.

{Статтю 1 доповнено новою частиною згідно із Законами № 834-VIII від 26.11.2015, № 835-VIII від 26.11.2015; із змінами, внесеними згідно із Законом № 1875-IX від 16.11.2021}

Документи, оформлені державними і приватними нотаріусами, мають однакову юридичну силу.

У сільських населених пунктах нотаріальні дії, передбачені статтею 37 цього Закону, вчиняються уповноваженими на це посадовими особами органів місцевого самоврядування.

{Частина статті 1 в редакції Закону № 614-VI від 01.10.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Вчинення нотаріальних дій за кордоном покладається на консульські установи України, а у випадках, передбачених чинним законодавством, – на дипломатичні представництва України.

Посвідчення заповітів і довіреностей, прирівняних до нотаріальних, може провадитись особами, вказаними у статті 40 цього Закону.

{Частина сьома статті 1 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Стаття 2. Правова основа діяльності нотаріату

Правовою основою діяльності нотаріату є Конституція України, цей Закон, інші законодавчі акти України.

Стаття 2^{-1}. Державне регулювання нотаріальної діяльності

Державне регулювання нотаріальної діяльності полягає у встановленні умов допуску громадян до здійснення нотаріальної діяльності, порядку зупинення і припинення приватної нотаріальної діяльності, анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю; здійсненні контролю за організацією нотаріату, проведенням перевірок організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства; визначенні органів та осіб, які вчиняють нотаріальні дії, здійснюють контроль за організацією нотаріату, проводять перевірки організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства; визначенні ставок державного мита, яке справляється державними нотаріусами; встановленні переліку додаткових послуг правового і технічного характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, та встановленні розмірів плати за їх надання державними нотаріусами; встановленні правил професійної етики нотаріусів.

Контроль за організацією нотаріату, перевірка організації нотаріальної діяльності нотаріусів, дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства здійснюються Міністерством юстиції України та його територіальними органами.

{Частина друга статті 2^{-1} із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

{Закон доповнено статтею 2^{-1} згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008; в редакції Закону № 5208-VI від 06.09.2012}

Стаття 3. Нотаріус

Нотаріус – це уповноважена державою фізична особа, яка здійснює нотаріальну діяльність у державній нотаріальній конторі, державному нотаріальному архіві або незалежну професійну нотаріальну діяльність, зокрема посвідчує права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняє інші нотаріальні дії, передбачені законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

{Частина перша статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 247-VIII від 05.03.2015, № 1666-VIII від 06.10.2016}

Нотаріусом може бути громадянин України, якому присуджено ступінь вищої юридичної освіти не нижче магістра, який володіє державною мовою відповідно до рівня, визначеного Законом України "Про забезпечення функціонування української мови як державної", має стаж роботи у сфері права не менш як шість років, з них помічником нотаріуса або консультантом державної нотаріальної контори – не менш як три роки, склав кваліфікаційний іспит і отримав свідоцтво про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку (крім реабілітованої особи), особа, дієздатність якої обмежена, або особа, визнана недієздатною.

{Частина друга статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом № 2704-VIII від 25.04.2019; в редакції Закону № 775-IX від 14.07.2020}

Нотаріусу забороняється використовувати свої повноваження з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

Нотаріус не може займатися підприємницькою, адвокатською діяльністю, бути засновником адвокатських об’єднань, перебувати на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування, у штаті інших юридичних осіб, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім виконання функції медіатора, викладацької, наукової і творчої діяльності, реєстрації підписувачів згідно із законодавством у сфері електронних довірчих послуг, а також діяльності у професійному самоврядуванні нотаріусів.

{Частина четверта статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законами № 775-IX від 14.07.2020, № 1875-IX від 16.11.2021, № 2801-IX від 01.12.2022}

Реєстраційна справа приватного нотаріуса зберігається і ведеться відповідним територіальним органом Міністерства юстиції України.

{Частина п'ята статті 3 в редакції Закону № 775-IX від 14.07.2020}

{Стаття 3 в редакції Закону № 614-VI від 01.10.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 4711-VI від 17.05.2012; в редакції Закону № 5208-VI від 06.09.2012}

Стаття 4. Права нотаріуса

Нотаріус має право:

витребовувати від фізичних та юридичних осіб відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій;

{Абзац другий статті 4 в редакції Закону № 775-IX від 14.07.2020}

одержувати плату за надання додаткових послуг правового та технічного характеру, які не пов’язані із вчинюваними нотаріальними діями, плату за вчинення інших дій, покладених на них відповідно до закону, а також за вчинення приватними нотаріусами нотаріальних дій;

{Статтю 4 доповнено абзацом згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008; в редакції Закону № 5208-VI від 06.09.2012; із змінами, внесеними згідно із Законами № 834-VIII від 26.11.2015, № 835-VIII від 26.11.2015}

складати проекти документів, виготовляти копії документів та виписки з них, а також давати роз’яснення з питань вчинення нотаріальних дій і консультації правового характеру. Чинним законодавством нотаріусу можуть бути надані й інші права.

{Абзац четвертий статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Стаття 5. Обов’язки нотаріуса

Нотаріус зобов’язаний:

здійснювати свої професійні обов’язки відповідно до цього Закону і принесеної присяги, дотримуватися правил професійної етики;

{Абзац другий статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

сприяти фізичним та юридичним особам у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз’яснювати права і обов’язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду;

{Абзац третій статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв’язку з вчиненням нотаріальних дій;

відмовити у вчиненні нотаріальної дії в разі її невідповідності законодавству України або міжнародним договорам;

вести нотаріальне діловодство та архів нотаріуса відповідно до встановлених правил;

{Статтю 5 доповнено абзацом шостим згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

дбайливо ставитися до документів нотаріального діловодства та архіву нотаріуса, не допускати їх пошкодження чи знищення;

{Статтю 5 доповнено абзацом сьомим згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

надавати документи, інформацію і пояснення на вимогу Міністерства юстиції України, його територіальних органів при здійсненні ними повноважень щодо контролю за організацією діяльності та виконанням нотаріусами правил нотаріального діловодства;

{Статтю 5 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

постійно підвищувати свій професійний рівень, а у випадках, передбачених пунктом 3 частини першої статті 29^{-1} цього Закону, проходити підвищення кваліфікації;

{Статтю 5 доповнено абзацом дев'ятим згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

виконувати інші обов'язки, передбачені законом.

{Статтю 5 доповнено абзацом десятим згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

Стаття 6. Присяга нотаріуса

Особа, якій вперше надається право займатися нотаріальною діяльністю, у відповідному територіальному органі Міністерства юстиції України в урочистій обстановці складає присягу такого змісту:

{Абзац перший статті 6 в редакції Закону № 775-IX від 14.07.2020}

"Урочисто присягаю виконувати обов'язки нотаріуса чесно і сумлінно, згідно з законом і совістю, поважати права і законні інтереси фізичних та юридичних осіб, зберігати професійну таємницю, скрізь і завжди берегти чистоту високого звання нотаріуса".

{Абзац другий статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Стаття 7. Вчинення нотаріальних дій

Нотаріуси або посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, у своїй діяльності керуються Конституцією України, законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України та його територіальних органів, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради Автономної Республіки Крим і Ради міністрів Автономної Республіки Крим.

{Частина перша статті 7 в редакції Закону № 775-IX від 14.07.2020}

Нотаріуси у встановленому порядку в межах своєї компетенції вирішують питання, що випливають з норм міжнародного права, а також укладених Україною міжнародних договорів.

{Частина друга статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Стаття 8. Нотаріальна таємниця

Нотаріальна таємниця – сукупність відомостей, отриманих під час вчинення нотаріальної дії або звернення до нотаріуса заінтересованої особи, в тому числі про особу, її майно, особисті майнові та немайнові права і обов'язки тощо.

Нотаріус та особи, зазначені у статті 1 цього Закону, а також помічник нотаріуса зобов'язані зберігати нотаріальну таємницю, навіть якщо їх діяльність обмежується наданням правової допомоги чи ознайомленням з документами і нотаріальна дія або дія, яка прирівнюється до нотаріальної, не вчинялась.

{Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

Обов'язок дотримання нотаріальної таємниці поширюється також на осіб, яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків чи іншої роботи, на осіб, залучених для вчинення нотаріальних дій у якості свідків, та на інших осіб, яким стали відомі відомості, що становлять предмет нотаріальної таємниці.

Особи, винні в порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому законом.

Подання нотаріусом у встановленому порядку та у випадках, передбачених Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення", інформації до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, та держателю Єдиного державного реєстра юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань не є порушенням нотаріальної таємниці.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1702-VII від 14.10.2014; в редакції Закону № 2571-IX від 06.09.2022}

Нотаріус не несе дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, інформації про фінансову операцію або держателю Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань інформації про кінцевого бенефіціарного власника або структуру власності юридичної особи, навіть якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам, а також за інші дії, якщо нотаріус діяв у межах Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення".

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 1702-VII від 14.10.2014; в редакції Закону № 2571-IX від 06.09.2022}

Довідки про вчинені нотаріальні дії та копії документів, що зберігаються у нотаріуса, видаються нотаріусом виключно фізичним та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії. У разі смерті особи чи визнання її померлою такі довідки видаються спадкоємцям померлого. У разі визнання особи безвісно відсутньою опікун, призначений для охорони майна безвісно відсутнього, має право отримувати довідки про вчинені нотаріальні дії, якщо це необхідно для збереження майна, над яким встановлена опіка.

Довідки про вчинені нотаріальні дії та інші документи надаються нотаріусом протягом десяти робочих днів на обґрунтовану письмову вимогу суду, прокуратури, органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування у зв'язку з кримінальним провадженням, цивільними, господарськими, адміністративними справами, справами про адміністративні правопорушення, що знаходяться у провадженні цих органів, з обов'язковим зазначенням номера справи та прикладенням гербової печатки відповідного органу, а також на обґрунтовану письмову вимогу державного виконавця, приватного виконавця за виконавчим провадженням з обов'язковим зазначенням номера виконавчого провадження та реквізитів виконавчого документа, на підставі якого здійснюється виконавче провадження, Національному агентству з питань запобігання корупції – на його письмовий запит, здійснений з метою виконання повноважень, визначених Законом України "Про запобігання корупції", Антимонопольному комітету України, його територіальному відділенню – на їхню обґрунтовану письмову вимогу, направлену у зв'язку з розглядом справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, у встановлений органом Антимонопольного комітету України, головою його територіального відділення строк.

{Частина статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4652-VI від 13.04.2012, № 1404-VIII від 02.06.2016, № 140-IX від 02.10.2019; в редакції Закону № 3295-IX від 09.08.2023}

Довідки про суму нотаріально посвідчених договорів, які необхідні виключно для встановлення додержання законодавства з питань оподаткування, надаються нотаріусом протягом 10 робочих днів на обґрунтовану письмову вимогу податкового органу, засвідчену гербовою печаткою такого органу.

{Частина статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами № 406-VII від 04.07.2013, № 440-IX від 14.01.2020, № 775-IX від 14.07.2020}

Витяг зі Спадкового реєстру про наявність складеного заповіту видається тільки заповідачу, а після смерті заповідача – будь-якій особі, яка пред'явила свідоцтво про смерть або інший документ, що підтверджує факт смерті заповідача (одного із заповідачів).

{Частина статті 8 в редакції Закону № 2527-VI від 21.09.2010}

Нотаріус не має права давати свідчення в якості свідка щодо відомостей, які становлять нотаріальну таємницю, крім випадків, коли цього вимагають особи, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

На вимогу Міністерства юстиції України та його територіальних органів з метою регулювання організації нотаріальної діяльності нотаріуси видають підписані ними копії документів та витяги з них, а також пояснення нотаріусів у строк, встановлений цими органами.

{Частина дванадцята статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Нотаріус на письмовий запит податкових органів, державного виконавця, приватного виконавця, Національного агентства з питань запобігання корупції надає інформацію про вступ фізичної особи у права спадкоємця з обов'язковим зазначенням повних даних про таку особу та даних про майно, отримане за правом успадкування.

{Статтю 8 доповнено частиною згідно із Законом № 406-VII від 04.07.2013; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1404-VIII від 02.06.2016, № 140-IX від 02.10.2019, № 440-IX від 14.01.2020}

Надання нотаріусом в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України "Про виконавче провадження", інформації органу державної виконавчої служби або приватному виконавцю не є порушенням нотаріальної таємниці.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 2475-VIII від 03.07.2018}

Внесення нотаріусом у випадках, передбачених законодавством, інформації до Єдиного реєстру довіреностей, Спадкового реєстру та інших єдиних та державних реєстрів, що функціонують у системі Міністерства юстиції України, не є порушенням нотаріальної таємниці.

{Статтю 8 доповнено новою частиною згідно із Законом № 159-IX від 03.10.2019}

{Частину шістнадцяту статті 8 виключено на підставі Закону № 775-IX від 14.07.2020}

{Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003; в редакції Закону № 614-VI від 01.10.2008}

Стаття 8[-1]. Гарантії нотаріальної діяльності

Держава гарантує і забезпечує рівні умови доступу громадянам до зайняття нотаріальною діяльністю та рівні можливості нотаріусам в організації та здійсненні ними нотаріальної діяльності.

Будь-яке втручання в діяльність нотаріуса, зокрема з метою перешкоджання виконанню ним своїх обов'язків або спонукання до вчинення ним неправомірних дій, у тому числі вимагання від нього, його помічника, інших працівників, які знаходяться у трудових відносинах з нотаріусом, відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, забороняється і тягне за собою відповідальність відповідно до законодавства.

{Частина друга статті 8[-1] із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

Обшук, виїмка, огляд робочого місця (контори) провадяться на підставі та в порядку, встановленому законом.

Вилучення (виїмка) реєстрів нотаріальних дій та документів, що передані нотаріусу на зберігання в порядку, передбаченому цим Законом, а також печатки нотаріуса не допускається. Такі реєстри нотаріальних дій, документи чи печатка нотаріуса можуть бути надані суду за мотивованою постановою суду тільки для огляду і повинні бути повернуті судом негайно після огляду.

{Закон доповнено статтею 8[-1] згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

Стаття 9. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій

Нотаріус та посадова особа органу місцевого самоврядування, які вчиняють нотаріальні дії, не вправі вчиняти нотаріальні дії на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я

і від імені працівників даної нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з приватним нотаріусом, або працівників даного виконавчого комітету. Посадові особи органу місцевого самоврядування не вправі вчиняти нотаріальні дії також на ім'я і від імені даного виконавчого комітету. У зазначених випадках нотаріальні дії вчиняються в будь-якій іншій державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса чи у виконавчому комітеті іншого органу місцевого самоврядування. Посадові особи, перелічені у статті 40 цього Закону, не вправі посвідчувати заповіти та довіреності на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка або своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер). Нотаріальні і прирівняні до них дії, вчинені з порушенням встановлених цією статтею правил, є недійсними.

{Стаття 9 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Стаття 10. Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та порядок її роботи

Для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, та вирішення питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю при Міністерстві юстиції України утворюється Вища кваліфікаційна комісія нотаріату. Персональний склад Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату затверджується наказом Міністерства юстиції України.

Строк повноважень персонального складу Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату становить три роки, починаючи з дня його затвердження.

Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату затверджується Кабінетом Міністрів України.

За наявності стажу роботи, визначеного у частині другій статті 3 цього Закону, особи, які мають намір скласти кваліфікаційний іспит на право на зайняття нотаріальною діяльністю, допускаються Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату до його складання на підставі подання відповідного територіального органу Міністерства юстиції України.

{Частина четверта статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5208-VI від 06.09.2012, № 775-IX від 14.07.2020}

Порядок допуску до складання кваліфікаційних іспитів та їх проведення встановлюється Міністерством юстиції України.

На підставі результатів складеного іспиту Вища кваліфікаційна комісія нотаріату приймає рішення про видачу (або відмову у видачі) Міністерством юстиції України свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю.

Особа, яка не склала кваліфікаційний іспит, допускається до наступного його складання не раніш як через рік за поданням відповідного територіального органу Міністерства юстиції України за місцем постійного проживання такої особи.

{Частина сьома статті 10 в редакції Законів № 5208-VI від 06.09.2012, № 775-IX від 14.07.2020}

Особа, яка не здійснювала приватну нотаріальну діяльність протягом трьох років після отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, яка не працювала державним нотаріусом державної нотаріальної контори, державним нотаріусом державного нотаріального архіву, консультантом державної нотаріальної контори чи помічником приватного нотаріуса, не була посадовою особою, яка здійснює керівництво та контроль за діяльністю нотаріату, не працювала на виборній або іншій посаді в Нотаріальній палаті України протягом трьох років до подання заяви про реєстрацію нотаріальної діяльності чи призначення на посаду державного нотаріуса державної нотаріальної контори, повинна підтвердити свою кваліфікацію шляхом складання нового кваліфікаційного іспиту в порядку, встановленому Міністерством юстиції України.

{Частина восьма статті 10 в редакції Закону № 775-IX від 14.07.2020}

Питання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю розглядається Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату за поданням Міністерства юстиції України, його територіальних органів або Нотаріальної палати України у випадках, визначених цим Законом.

{Частина дев'ята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5208-VI від 06.09.2012, № 1666-VIII від 06.10.2016, № 775-IX від 14.07.2020}

Порядок внесення Міністерством юстиції України, його територіальними органами або Нотаріальною палатою України подання про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною

діяльністю та його розгляд Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату встановлюється Міністерством юстиції України.

{Частина десята статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами № 5208-VI від 06.09.2012, № 1666-VIII від 06.10.2016, № 775-IX від 14.07.2020}

Рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату може бути оскаржено до суду.

{Стаття 10 в редакції Законів № 614-VI від 01.10.2008, № 3271-VI від 21.04.2011}

Стаття 11. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю видається Міністерством юстиції України на підставі рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату.

{Частина перша статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 3271-VI від 21.04.2011}

Відмову у видачі свідоцтва може бути оскаржено до суду.

{Частина друга статті 11 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

За видачу свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю вноситься плата, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути анульовано Міністерством юстиції України:

{Пункт 1 частини першої статті 12 виключено на підставі Закону № 5208-VI від 06.09.2012}

2) за рішенням Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, прийнятим на підставі подання Міністерства юстиції України, його територіальних органів, у випадках:

{Абзац перший пункту 2 частини першої статті 12 в редакції Закону № 3271-VI від 21.04.2011; із змінами, внесеними згідно із Законами № 1666-VIII від 06.10.2016, № 775-IX від 14.07.2020}

а) втрати громадянства України або виїзду за межі України на постійне проживання;

б) винесення щодо нотаріуса обвинувального вироку суду, який набрав чинності;

в) винесення ухвали про застосування щодо нотаріуса примусових заходів медичного характеру, що набрала законної сили;

г) закриття кримінального провадження щодо нотаріуса з нереабілітуючих підстав;

{Підпункт "г" пункту 2 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законами № 4652-VI від 13.04.2012, № 5208-VI від 06.09.2012}

д) винесення рішення суду, що набрало законної сили, про обмеження дієздатності особи, яка виконує обов'язки нотаріуса, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою, оголошення її померлою;

е) неодноразового порушення нотаріусом законодавства або грубого порушення закону, яке завдало шкоди інтересам держави, фізичним та юридичним особам, при вчиненні нотаріальних дій та/або інших дій, покладених на нотаріуса відповідно до закону, за умови що такі порушення встановлені рішенням суду;

{Підпункт "е" пункту 2 частини першої статті 12 в редакції Законів № 1666-VIII від 06.10.2016, № 775-IX від 14.07.2020}

є) невідповідності нотаріуса займаній посаді внаслідок стану здоров'я, що перешкоджає нотаріальній діяльності;

ж) порушення нотаріусом вимог, передбачених частиною четвертою статті 3, частиною першою статті 8 та статтею 9 цього Закону;

{Підпункт "ж" пункту 2 частини першої статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

з) набрання законної сили рішенням суду про порушення нотаріусом вимог законодавства при вчиненні ним нотаріальної дії;

{Пункт 2 частини першої статті 12 доповнено підпунктом "з" згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008}

и) знищення чи втрати нотаріусом або з його вини архіву нотаріуса або окремих документів;

{Пункт 2 частини першої статті 12 доповнено підпунктом "и" згідно із Законом № 614-VI від 01.10.2008; із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

і) неодноразового порушення нотаріусом правил професійної етики, затверджених Міністерством юстиції України;

{Пункт 2 частини першої статті 12 доповнено підпунктом "і" згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

3) за рішенням Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, прийнятим на підставі подання Нотаріальної палати України, у разі неодноразового порушення нотаріусом правил професійної етики.

{Частину першу статті 12 доповнено пунктом 3 згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

Рішення про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути оскаржено до суду.

{Частина друга статті 12 із змінами, внесеними згідно із Законом № 5208-VI від 06.09.2012}

Стаття 13. Помічник нотаріуса

Помічником нотаріуса може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту, але не нижче першого рівня (бакалавр), володіє державною мовою, має стаж роботи у сфері права не менш як три роки. Не може бути помічником нотаріуса особа, яка має судимість, обмежена у дієздатності або визнана недієздатною за рішенням суду.

{Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1666-VIII від 06.10.2016}

Помічник нотаріуса не може займатися підприємницькою, адвокатською діяльністю, бути засновником адвокатських об'єднань, перебувати на державній службі або службі в органах місцевого самоврядування, у штаті інших юридичних осіб, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім викладацької, наукової і творчої діяльності.

Помічнику нотаріуса забороняється використовувати свій статус з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття обіцянки чи пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб.

За дорученням нотаріуса помічник нотаріуса бере участь у прийомі фізичних осіб та представників юридичних осіб, складенні проектів правочинів, свідоцтв, інших документів, пов'язаних із вчиненням нотаріальних дій, і статистичних звітів; вносить записи до реєстру для реєстрації нотаріальних дій, веде діловодство та архів нотаріуса, готує та надсилає за дорученням нотаріуса запити до юридичних осіб щодо відомостей та документів, необхідних для вчинення нотаріальних дій, а також виконує іншу допоміжну і технічну роботу. Помічник нотаріуса не має права підписувати нотаріальні документи та використовувати печатку нотаріуса.

{Частина четверта статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом № 775-IX від 14.07.2020}

Помічник нотаріуса зобов'язаний виконувати свої професійні обов'язки відповідно до цього Закону та трудового договору, укладеного з нотаріусом; дотримуватися нотаріальної таємниці; дбайливо ставитися до документів нотаріального діловодства та архіву нотаріуса; постійно підвищувати свій професійний рівень.

Добір кандидатур і прийняття на роботу помічника приватного нотаріуса є виключним правом нотаріуса. З помічником нотаріуса укладається трудовий договір. Нотаріус може мати одного помічника.

{Стаття 13 в редакції Законів № 614-VI від 01.10.2008, № 5208-VI від 06.09.2012}

Стаття 13^{-1}. Нотаріальний округ

Нотаріальний округ – територіальна одиниця, в межах якої нотаріус здійснює нотаріальну діяльність і в межах якого знаходиться державна нотаріальна контора, в якій працює державний нотаріус, або робоче місце (контора) приватного нотаріуса.

Нотаріальні округи визначаються відповідно до адміністративно-територіального устрою України. У містах з районним поділом округом діяльності нотаріуса є вся територія міста. У разі зміни адміністративно-територіального поділу України, в результаті якого розташування робочого місця (контори) приватного нотаріуса увійшло до іншого нотаріального округу, нотаріальна діяльність відповідних нотаріусів повинна бути зареєстрована в цьому нотаріальному окрузі.

Зміст

Вступне слово 3

ВВЕДЕННЯ 4

Закон України №3425-XII від 02 вересня 1993 року «Про нотаріат» 11
Розділ І НОТАРІАТ В УКРАЇНІ 12
ГЛАВА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ 12
Стаття 1. Поняття нотаріату. Органи і особи, які вчиняють нотаріальні дії 12
Стаття 2. Правова основа діяльності нотаріату 13
Стаття 2-1. Державне регулювання нотаріальної діяльності 13
Стаття 3. Нотаріус 13
Стаття 4. Права нотаріуса 14
Стаття 5. Обов'язки нотаріуса 14
Стаття 6. Присяга нотаріуса 15
Стаття 7. Вчинення нотаріальних дій 15
Стаття 8. Нотаріальна таємниця 15
Стаття 8-1. Гарантії нотаріальної діяльності 17
Стаття 9. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій 17
Стаття 10. Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та порядок її роботи 18
Стаття 11. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю 19
Стаття 12. Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю 19
Стаття 13. Помічник нотаріуса 20
Стаття 13-1. Нотаріальний округ 20
Стаття 14. Нотаріальне діловодство і звітність 21
Стаття 15. Мова нотаріального діловодства 21
Стаття 16. Професійне самоврядування нотаріусів 21
Стаття 16-1. Медіація в нотаріаті 22
ГЛАВА 2. ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ КОНТОРИ І ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ АРХІВИ 22
Стаття 17. Організація роботи державних нотаріальних контор 22
Стаття 18. Перевірка організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів 23
Стаття 19. Оплата вчинюваних нотаріальних дій 23
Стаття 20. Утримання державних нотаріальних контор 23
Стаття 21. Відповідальність державного нотаріуса 23
Стаття 22. Печатка державного нотаріуса 23
Стаття 23. Державні нотаріальні архіви 23
ГЛАВА 3. ПРИВАТНА НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ 24
Стаття 24. Реєстрація приватної нотаріальної діяльності. Реєстраційне посвідчення 24
Стаття 25. Робоче місце (контора) приватного нотаріуса 25
Стаття 26. Печатка приватного нотаріуса 25
Стаття 27. Відповідальність приватного нотаріуса 25
Стаття 28. Страхування відповідальності приватного нотаріуса 26
Стаття 29. Заміщення приватного нотаріуса 26
Стаття 29-1. Підстави зупинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса 26
Стаття 29-2. Порядок зупинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса 27
Стаття 30. Підстави припинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса 28
Стаття 30-1. Порядок припинення нотаріальної діяльності приватного нотаріуса 28
Стаття 31. Оплата вчинюваних нотаріальних дій 29
Стаття 32. Сплата приватним нотаріусом податків 29
Стаття 33. Перевірка організації нотаріальної діяльності приватного нотаріуса, дотримання ним порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства 29
Розділ ІІ ПОВНОВАЖЕННЯ ЩОДО ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ 30

Стаття 34. Нотаріальні дії, що вчиняють нотаріуси 30
Стаття 35. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних архівах 31
Стаття 37. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами органів місцевого самоврядування 31
Стаття 38. Нотаріальні дії, вчинювані консульськими установами України 32
Стаття 39. Порядок вчинення нотаріальних дій 33
Стаття 40. Заповіти (крім секретних) і довіреності, прирівнювані до нотаріально посвідчених 33
Стаття 40-1. Засвідчення справжності підпису на документах начальником установи виконання покарань 34
Розділ ІІІ ПРАВИЛА ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ 34
ГЛАВА 4. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ 34
Стаття 41. Місце вчинення нотаріальних дій 34
Стаття 42. Строки вчинення нотаріальних дій 34
Стаття 43. Установлення особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії 35
Стаття 44. Визначення обсягу цивільної дієздатності фізичних осіб і перевірка цивільної правоздатності та дієздатності юридичних осіб, перевірка повноважень представника фізичної або юридичної особи. Встановлення намірів сторін вчиняти правочин 35
Стаття 45. Підписання нотаріально посвідчуваних правочинів, заяв та інших документів 36
Стаття 46. Витребовування відомостей і документів, необхідних для вчинення нотаріальної дії 37
Стаття 46-1. Використання відомостей єдиних та державних реєстрів 37
Стаття 47. Вимоги до документів, що подаються для вчинення нотаріальної дії 37
Стаття 48. Вчинення посвідчувальних написів та видача свідоцтв 38
Стаття 49. Відмова у вчиненні нотаріальних дій 38
Стаття 50. Оскарження нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні 39
Стаття 51. Заходи, що вживаються нотаріусом або посадовою особою, яка вчиняє нотаріальні дії, при виявленні порушення законодавства 39
Стаття 52. Реєстрація нотаріальних дій 39
Стаття 53. Видача дубліката нотаріально посвідченого документа 40
ГЛАВА 5. ПОСВІДЧЕННЯ ПРАВОЧИНІВ 40
Стаття 54. Правочини, що підлягають нотаріальному посвідченню 40
Стаття 55. Посвідчення договорів про відчуження та заставу майна 40
Стаття 56. Посвідчення заповітів 43
Стаття 57. Порядок зміни і скасування заповітів 43
Стаття 58. Посвідчення довіреностей. Припинення дії довіреностей 43
Стаття 59. Кількість примірників документів, в яких викладено зміст правочинів, свідоцтв 44
ГЛАВА 6. ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ДО ОХОРОНИ СПАДКОВОГО МАЙНА 44
Стаття 60. Охорона спадкового майна 44
Стаття 61. Опис спадкового майна і передача його на зберігання 44
Стаття 62. Винагорода за зберігання спадкового майна 45
Стаття 63. Повідомлення спадкоємців про відкриття спадщини 45
Стаття 64. Видача грошових сум із спадкового майна 45
Стаття 65. Припинення охорони спадкового майна 46
ГЛАВА 7. ВИДАЧА СВІДОЦТВ ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ 46
Стаття 66. Свідоцтво про право на спадщину та строки його видачі 46
Стаття 67. Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину 46
Стаття 68. Видача свідоцтва про право на спадщину за законом 48
Стаття 69. Видача свідоцтва про право на спадщину за заповітом 48
ГЛАВА 8. ВИДАЧА СВІДОЦТВА ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЧАСТКУ В СПІЛЬНОМУ МАЙНІ ПОДРУЖЖЯ 48
Стаття 70. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя (колишнього подружжя) на підставі спільної заяви 48
Стаття 71. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя (колишнього подружжя) у разі смерті одного з подружжя (колишнього з подружжя) 49

ГЛАВА 9. ВИДАЧА СВІДОЦТВА ПРО ПРИДБАННЯ ЖИЛИХ БУДИНКІВ З ПРИЛЮДНИХ ТОРГІВ 49
Стаття 72. Видача свідоцтв про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів), свідоцтв про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів), якщо вони не відбулися 49
ГЛАВА 10. НАКЛАДАННЯ ЗАБОРОНИ ВІДЧУЖЕННЯ НЕРУХОМОГО МАЙНА 49
Стаття 73. Накладання заборони 49
Стаття 74. Зняття заборони 50
ГЛАВА 11. ЗАСВІДЧЕННЯ ВІРНОСТІ КОПІЙ ДОКУМЕНТІВ І ВИПИСОК З НИХ, СПРАВЖНОСТІ ПІДПИСІВ І ВІРНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ 50
Стаття 75. Засвідчення вірності копій документів 50
Стаття 76. Засвідчення вірності копії з копії документа 50
Стаття 77. Засвідчення вірності виписки з документа 50
Стаття 78. Засвідчення справжності підпису на документах 51
Стаття 79. Засвідчення вірності перекладу 51
ГЛАВА 12. ПОСВІДЧЕННЯ ФАКТІВ 51
Стаття 80. Посвідчення факту, що фізична особа є живою 51
Стаття 81. Посвідчення факту перебування фізичної особи в певному місці 51
Стаття 83. Посвідчення часу пред'явлення документа 52
Стаття 84. Передача заяв фізичних та юридичних осіб 52
ГЛАВА 13. ПРИЙНЯТТЯ В ДЕПОЗИТ ГРОШОВИХ СУМ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ 52
Стаття 85. Прийняття в депозит грошових сум і цінних паперів 52
Стаття 86. Повернення прийнятих у депозит грошових сум і цінних паперів 52
ГЛАВА 14. ВЧИНЕННЯ ВИКОНАВЧИХ НАПИСІВ 52
Стаття 87. Стягнення грошових сум або витребування майна за виконавчим написом 52
Стаття 88. Умови вчинення виконавчих написів 52
Стаття 89. Зміст виконавчого напису 53
Стаття 90. Порядок стягнення за виконавчим написом 53
Стаття 91. Строк пред'явлення виконавчого напису 53
ГЛАВА 15. ВЧИНЕННЯ ПРОТЕСТІВ ВЕКСЕЛІВ 53
Стаття 92. Вчинення протестів векселів 53
ГЛАВА 16. ВЧИНЕННЯ МОРСЬКИХ ПРОТЕСТІВ 54
Стаття 94. Заява про морський протест 54
Стаття 95. Складання акта про морський протест 54
ГЛАВА 17. ПРИЙНЯТТЯ ДОКУМЕНТІВ НА ЗБЕРІГАННЯ 54
Стаття 96. Зберігання документів нотаріусами 54
Стаття 97. Повернення прийнятих на зберігання документів 54
Розділ IV ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ 54
Стаття 98. Застосування іноземного права 54
Стаття 99. Застосування права при охороні спадкового майна та при видачі свідоцтва про право на спадщину 54
Стаття 100. Прийняття нотаріусами документів, складених за кордоном 55
Стаття 101. Зносини нотаріусів з іноземними органами юстиції 55
Стаття 102. Забезпечення доказів, необхідних для ведення справ в органах іноземних держав. 55
Стаття 103. Міжнародні договори 55
Розділ V ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ 55

Про державне мито
Декрет Кабінету Міністрів України No7-93 від 21 січня 1993 року 56
Стаття 1. Платники державного мита 57
Стаття 2. Об'єкти справляння державного мита 57
Стаття 3. Розміри ставок державного мита 58
Стаття 4. Пільги щодо сплати державного мита 65

Стаття 5. Повноваження місцевих Рад народних депутатів і центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику з надання пільг щодо сплати державного мита ... 69
Стаття 6. Зарахування державного мита до бюджету ... 69
Стаття 7. Порядок сплати державного мита ... 70
Стаття 8. Повернення державного мита ... 70
Стаття 9. Відповідальність за правильність справляння державного мита ... 70
Стаття 10. Органи, що здійснюють контроль за справлянням державного мита ... 70
Стаття 11. Заключні положення ... 71

Інструкція про порядок обчислення та справляння державного мита,
затверджена наказом Міністерства фінансів України від 7 липня 2012 року No 811,
зареєстрована в Міністерстві юстиції України 20 вересня 2012 р. за
No 1623/21935 ... 72

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України,
затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22 лютого 2012 року No 296/5,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України 22 лютого 2012 р. за No 282/20595 ... 82

Правила ведення нотаріального діловодства,
Затверджені наказом Міністерства юстиції України від 22 грудня 2010 року No 3253/5,
зареєстровані в Міністерстві юстиції України 23 грудня 2010 р. за No 1318/18613 ... 160

Порядок надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна
Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 травня 2023 р. № 600 ... 301

Положення про державний нотаріальний архів,
затверджене наказом Міністерства юстиції України від 18 травня 2009 року No 870/5,
зареєстроване в Міністерстві юстиції України 21 травня 2009 р. за No 443/16459 ... 322

Деякі питання формування звітності про роботу державних, приватних нотаріусів, Міністерства юстиції України та його територіальних органів у сфері нотаріату
НАКАЗ Міністерства юстиції Украіеий від 13.12.2022 за № 5591/5 ... 328

Порядок видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю,
затверджений наказом Міністерства юстиції України 11 липня 2012 року No 1043/5,
зареєстровано в Міністерстві юстиції України 12 липня 2012 р. за No 1170/21482 ... 337

Положення про порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності та заміщення приватного нотаріуса,
затверджене наказом Міністерства юстиції України від 22 березня 2011 року No 871/5,
зареєстроване в Міністерстві юстиції України 23 березня 2011 р. за No 388/19126 ... 341

Порядок виготовлення та знищення печатки приватного нотаріуса,
затверджений наказом Міністерства юстиції України від 24 грудня 2012 року No 1924/5,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України 26 грудня 2012 р. за No 2184/22496 ... 351

Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за організацією нотаріальної діяльності,
затверджене наказом Міністерства юстиції України від 23 березня 2011 року No 888/5,
зареєстроване в Міністерстві юстиції України 28 березня 2011 р. за No 406/19144 ... 356

Порядок підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів,

затверджений наказом Міністерства юстиції України від 28 серпня 2014 року No 1422/5,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України 29 серпня 2014 р. за No 1046/25823 361

Порядок проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства,
затверджений наказом Міністерства юстиції України від 17 лютого 2014 року No 357/5,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2014 р. за No 298/25075 366

Програма стажування уповноваженої посадової особи органу місцевого самоврядування в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса з питань оформлення спадкових прав,
затверджена Наказом Міністерства юстиції України 23.12.2015 No 2727/5,
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25 грудня 2015 р. за No 1638/28083 375

Порядок видачі свідоцтва про право на вчинення нотаріальних дій щодо оформлення спадкових прав,
затверджений Наказом Міністерства юстиції України 07.12.2016 No 3595/5,
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 грудня 2016 р. за No 1620/29750 381

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів,
затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29 червня 1999 р. No 1172 385

Деякі питання надання інформації про зареєстровані транспортні засоби та їх власників,
Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. No 260 391

Порядок і правила проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса
затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2015 р. № 624..... 393

Порядок проставлення апостиля на офіційних документах, що видаються органами юстиції та судами, а також на документах, що оформляються нотаріусами України,
затверджений наказом Міністерства юстиції України від 11 листопада 2015 року No 2268/5,
зареєстрований в Міністерстві юстиції України 11 листопада 2015 р. за No 1419/27864 408

Узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ щодо розгляду справ про оскарження нотаріальних дій або відмову в їх вчиненні від 07 лютого 2014 року (Витяг) 419

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань» 439

Порядок державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи,
Затверджено Наказ Міністерства юстиції України 09.02.2016 No 359/5,
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 09 лютого 2016 р. за No 200/28330 511

ЗАКОН УКРАЇНИ
«Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень» 525

Порядок державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень
затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1127..... 585

Про внесення змін до Вимог до написання найменування юридичної особи, її відокремленого підрозділу, громадського формування, що не має статусу юридичної особи, крім організації профспілки
Наказ Міністерства юстиції України No 3236/5 від 17 жовтня 2018 р 619

Про проведення моніторингу реєстраційних дій у Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно та Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань
Наказ Міністерства юстиції України No 7/7 від 4 січня 2018 р 621

Щодо деяких актуальних питань у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень
Лист Міністерства юстиції України No 24342/11942-33-18/8.4.4 від 18.06.2018 р 622

Щодо порядку державної реєстрації та діяльності товариств з обмеженою відповідальністю та товариств з додатковою відповідальністю у зв'язку з прийняттям Закону України від 06.02.2018 No 2275-VIII «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»
Лист Міністерства юстиції України No 6623/8.4.3/32-18 від 07.06.2018 р 630

Щодо можливості вчинення нотаріальної дії без надання документа, що підтверджує право власності на нерухоме майно
Лист-роз'яснення Міністерства юстиції України No 13490/2831-32-18/8.3.1 від 10.04.2018 р 634

Про затвердження форм заяв у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань
Наказ Міністерства юстиції України 18.11.2016 No 3268/5 636

Про внесення змін до наказу Міністерства юстиції України від 19 березня 2020 року No 1040/5
Наказ Міністерства юстиції України No 1529/5 від 28.04.2020 682

Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України
Наказ Міністерства юстиції України No 1626/5 від 12.05.2020 701

Про утворення робочої групи при Міністерстві юстиції України щодо вдосконалення законодавства з питань державної реєстрації та нотаріату
Наказ Міністерство юстиції України No 1635/7 від 11.05.2019 705

Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів у сфері нотаріату
Наказ Міністерства юстиції України від 11.03.2022 No 1118/5
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14 березня 2022 року за No 325/37661 710

Положення про Спадковий реєстр
Наказ Міністерства юстиції України від 07.07.2011 No 1810/5
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України за No 831/19569 713

Положення про Єдиний реєстр довіреностей
Наказ Міністерства юстиції України від 28.12.2006 No 111/5
Зареєстровано в Міністерстві юстиції України за No 1378/13252 739

Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану
Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. No 164
(Із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ No 209 від 06.03.2022; No 480
від 19.04.2022) 749

Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану
Постанова КМУ від 6 березня 2022 р. № 209 752

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану
Постанова КМУ від 19 квітня 2022 р. № 480 760

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату та державної реєстрації в умовах воєнного стану
Постанова КМУ від 24 червня 2022 р. № 719 771

Щодо надання роз'яснення.
Лист Міністерства юстиції України від 23.01.2023 р. № 8085/160181-33-22/8.3.2 778

Деякі питання щодо надання державними нотаріусами додаткових послуг правового характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, а також послуг технічного характеру
Наказ Міністерства юстиції від 06.12.2022 за № 5441/5 781

Про внесення змін до переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна
Наказ Міністерства юстиції від 14.12.2022 № 5616/5 787

Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату, державної реєстрації та функціонування державних електронних інформаційних ресурсів в умовах воєнного стану
Постанова КМУ від 9 травня 2023 р. № 469 788

Правила професійної етики нотаріусів України
Наказ Міністерства юстиції України від 07 червня 2021 № 2039/5 794

Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану
Закон України від 11 квітня 2023 року № 3048-IX 802

Порядок здійснення перевірки відповідності набувача або власника земельної ділянки сільськогосподарського призначення вимогам, визначеним статтею 130 Земельного кодексу України
Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 2021 р. № 637 808

Примітка: міжнародні конвенції, договори та угоди, закони, кодекси, Укази Президента України, декрети та постанови Кабінету Міністрів України, накази Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України, постанова Пленуму Верховного Суду України, узагальнення судової практики Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, які наведені в даному посібнику та додані до нього, використані з офіційних сайтів Верховної Ради України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Президента України, Кабінету Міністрів України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

НОРМАТИВНИЙ ПОМІЧНИК НОТАРІУСА 2024

ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

СТАНОМ НА 19 СІЧНЯ 2024 РОКУ

Підписано до друку 19.01.2024. Формат 60х84 1/8.
Друк цифровий. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 102,95.

ТОВ «Центр учбової літератури»
вул. Лаврська, 20 м. Київ

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 2458 від 30.03.2006 р.

Сайт де можна придбати видання ТОВ «Центр учбової літератури»:
WWW.CUL.COM.UA

Книги, які можуть вас зацікавити

Цивільний Кодекс України

Довіреності: зразки нотаріальних документів

Заяви: зразки нотаріальних документів

Договори: зразки нотаріальних документів

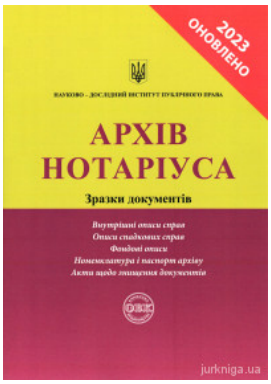

Архів нотаріуса: зразки документів

Державний реєстр речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень. Алгоритм роботи нотаріуса: практичний посібник

Перейти до галузі права
Нотаріальне право

ЮРКНИГА
від теорії до практики

Перейти на сайт →